

Ypsilonrådet: Tros- og livssynsbetjening på institusjon

Illustrasjonsfoto: Pleiehjem, av Science Photo Library, NTB scanpix. (<https://ndla.no/article/6747>). CC BY-NC-SA 4.0

Hei og velkommen til Ypsilonamtaler, podkasten fra Kirkelig Dialogsenter i Drammen. Vi er nå kommet til episode 149, og dette er et opptak fra den andre samtalen på Drammensbiblioteket, som Ypsilonrådet har forberedt, og som ble gjennomført torsdag 11. mai.

Temaet er hva som skjer når vi trenger pleie og omsorg i institusjonen, og hvem som tar vare på våre behov. Den andre samtalen handler spesielt om våre åndelige og religiøse behov. Og det er metodistprest og tidligere sykehusprest på Aker sykehus i Oslo, Anne Grete Spæren Rørvik, som snakker med meg om dette. Og den 9. mars, som sagt, da møttes vi her på biblioteket og snakket om det, hvem som skal ta ansvar for oss når vi blir eldre. For å belyse det fra litt ulike synspunkter, og det ble en veldig interessant samtale, som også er dokumentert, som man kan høre på i denne podkastserien.

Men nå i dette møtet har vi lyst til å ta det temaet litt videre og snakke om de eksistensielle og de religiøse behov, hvordan vi blir tatt vare på med de behov vi har som er knyttet til vår tro og vårt livssyn i institusjoner. Og for å få i gang den samtalen, vi håper jo at den samtalen skal kunne gå rundt bordet her nå etterpå, men for å starte den samtalen så har vi invitert Anne-Grete Spæren Rørvik. Og Anne-Grete, kan ikke du bare komme opp og sette deg i stolen ved siden av meg her? Anne-Grete er

metodistprest, men har også en historie og en lang erfaring som sykehusprest i Oslo på Aker sykehus. Og ikke bare det, men Anne Grete har også vært aktiv mange år i dialogarbeidet her i byen, blant annet som leder for Drammen og Omegn Tros- Livssynsforum. Og Drammen og Omegn Tros- Livssynsforum er 15 år. Vi hadde ikke noe egen markering den 8. mai, men den 8. mai var dagen for 15 år siden hvor dette dialogforumet ble stiftet. DOTL er også medarrangør dette arrangementet sammen med Martin Norli, Drammensbiblioteket og Kirkelig Dialogsenter som var utgangspunktet for hele dette prosjektet, og som fremdeles er en viktig premiss for at dette skjer.

IF: Men Anne Grete, hvis vi nå først skal ta utgangspunkt i det som vi snakket om sist, altså det åndelige behovet som vi får tilfredsstilt, og som vi er en del av når vi går i menigheten, og når vi er i våre vante sirkler som enkeltmennesker gjennom livet. Hva tenker du er den store utfordringen når vi kommer dit hen at vi må ha hjelp utenfor, og når vi mister den kontakten med det vante?

Anne Grete Spæren Rørvik (AG): Den største utfordringen er vel, hvis du tenker sykehjem, at personalet har mye god vilje, men får liten tid. Så derfor er det jo at vi fra ulike trossamfunn kan tilby oss om å komme. Men jeg var jo sykehusprest i et sykehus som den gangen var det mest flerkulturelle i Norge, fordi da hadde vi hele Groruddalen.

Og det er jo annerledes, tenker jeg, å være ansatt som en livssynsbetjening enn å komme utenfra og skulle betjene våre egne på en måte. Jeg merker det jo nå som jeg har vært metodistprest i 13 år. Jeg har jo ofte besøkt våre som har ønsket både på sykehus og sykehjem, men det å komme utenfra og skulle være en religiøs betjening som ikke er en del av personalet for øvrig, det er en helt annen verden, opplever jeg det som. Da jeg var sykehusprest, kunne jeg spørre pasienten; er det greit for deg om jeg snakker med personalet om noe av det vi har snakket om? Sånn at vi på en måte var et tverrfaglig team rundt hele pasienten. Det angikk en sykepleier og en fysioterapeut og en sosionom hva som ble snakket om med presten. Mens når jeg er metodistprest og snakker med en av våre, så er det jo ikke noe interesse, synes jeg, for jeg tenkte ikke tanken selv heller, å skulle på en måte samarbeide med personalet om felles pasienter. Det tenker jeg på som en utfordring.

IF: Det er jo en overgang som vi opplever nå i vår menighet, og som sikkert dere har erfaring fra når de som er «klippene» eller «stolpene», eller de som har bidratt og gjort det i mange, mange år, og begynner å bli skrøpelige, og som ikke kommer seg til kirka, eller kommer på institusjon, at det også er en, som du sier, det er et ansvar og en impuls fra oss som er i fellesskapet, om å følge opp med telefoner eller besøk og sånt. Det er jo både rett og rimelig, men du snakker altså om en dimensjon til hvor dette feltet, altså tro og livssynsspørsmål, blir en del av en faglig samtale i et personale. Det høres jo egentlig litt, hvis en skal være litt frimodig, litt rart ut. Blir ikke det en type eksponering? Er ikke dette veldig privat?

AG: Jo, og da jeg var sykehusprest, så var jo den type ting veldig privat. Det var jo et ark på det som heter inntakssamtalen på sykehuset, hvor det sto at man skulle krysse av i forhold til religiøs tilhørighet. Ingen torde å spørre om det. Det var jo nesten som å spørre hvor ofte du har sex. Så da jobbet vi litt sammen flere tverrfaglige, og fra prestedtjenesten så sa vi, kan dere ikke spørre om, er det noe ved ditt livssyn som du vil vi skal ta hensyn til? Det var et spørsmål som de torde å spørre om, for da handler jo alt fra ufarlig mat til hva det måtte være, ikke sant? Så det hjalp.

Men vi hadde jo undervisning om for eksempel døden i ulike religioner. Det var jo viktig for alle å vite hvordan en pasient tenker som ligger der og skal dø, og at det har med religionen å gjøre. Og jeg tenker også at det å møte døden i hvitøyet, enten det er på sykehus eller sykehjem, det vekker

eksistensielle spørsmål, hokke som. Og ordet krise er jo nettopp dette at man begynner å tenke annerledes enn før. Og jeg har jo opplevd at ateister kunne bli interessert i å bli bedt for, kristne begynte å tvile på sin tro, altså du hadde liksom alt. Ja.

IF: Og det betyr vel da egentlig at tro og livssynsspørsmål, religiøse spørsmål blir alminnelig gjort?

AG: Veldig.

IF: At det er en hverdagslig sak som ikke skal være tabubeheftet på en måte?

AG: Samtidig så tenker jeg at hvis man er på en institusjon og blir glad i de som steller en, så kan det hende at man har lyst til å snakke med akkurat den, det personalet, om sine egne tanker om den slags ting. Jeg har selv ligget på sykehuset i sorg to ganger, og særlig den første gangen husker jeg tenkte, bare de nå ikke kommer drassende med en prest. For jeg ville heller snakke med den sykepleieren som ga meg masse omsorg. Og fordi at en prest er ikke prest, i hvert fall ikke for meg. Jeg ville vite litt mer om den presten i så fall. Og den gang var det jo tydelig hvem som var kvinneprestmotstander og den slags ting, og jeg tenkte: Fri og bevare meg vel, da! Skulle jeg få et sånt menneske på besøk?

IF: En kvinnelig prest? 😊

AG: Ja, nei, altså en kvinneprestmotstander. Så det er noe med at hvis vi som beboer eller pasient har plukket ut en av personalet som vi får tillit til, så er det ofte at de blir på en måte utvalgt til å kunne snakke om eksistensielle spørsmål til oss. Jeg husker for, det begynner å bli 30 år siden, tror jeg, en ganske kjent psykiater i statene, Anna Marie Rizzutto, som er opptatt av foreldrebilder og gudsbilder, hun var på Modum, og var veldig opptatt av den gangen at til og med psykiater måtte tore å snakke om troen til pasientene sine. Og den gangen var det veldig sånn, det gjorde man bare ikke. Selv på Modum (Bad) gjorde man ikke det. Og da husker jeg det var en kristens psykiater fra salen som rakk opp hånden, og sa han at hvis man føler at man ikke har kompetanse til å snakke om troen med pasienter, han var kristen selv altså, er det da så galt å si vi har en prest som du kan snakke med? Og da svarte denne lille damen, hvis du synes du ikke har kompetanse til å snakke med dine pasienter om troen deres, så er det kanskje du som får snakke med en prest da. Så det er ett aspekt.

IF: Men det er ikke utgangspunktet for den forsiktigheten, eller den profesjonelle forsiktigheten, at en ikke ønsker at noen skal bli presset av en slags følelse av at religion blir nesten et overgrep.

AG: Ja, og det kan det bli.

IF: At man blir på en måte satt i en slags situasjon hvor makten, eller den som har religiøs autoritet, skal komme og fortelle deg et eller annet. At du blir liksom i ... Og at det er ... Altså, hvis vi skal være litt snille, er ikke det en legitim følelse, eller hva tenker du om det?

AG: Jeg tenker det er en veldig legitim følelse, men det tror jeg alle som da vil besøke sine, enten de er utdannet prest, eller hva det måtte være, ser på det som veldig ufaglig. Altså, vi kommer jo ikke for å evangelisere, eller gjøre folk til ... Altså, få dem til å bli noe annet enn det de er i forhold til religion. Altså, det vil jo være et overgrep.

IF: Er det allmenn forstått, tror du?

Jeg vet ikke, nei, men ... du finner hvert fall ingen utdannede sykehusprester som tenker sånn. Det har jeg hvert fall til gode å se. Og jeg tenker, hvis man nå jobber med dette med at det skal være flere, fra

flere religioner, som skal besøke sykehjemmene eller sykehuset, og ikke bare sykehusprestetjenesten, sånn som det har vært fra gammelt av, så er det en del av kompetansen. At man aldeles ikke kommer og skal liksom: «Hør nå her. I Bibelen sier det, står det at ...» Eller Koranen. Jeg bare ville være litt ...

IF: Vi snakker jo om det vi har greie på.

AG: Det er lettere å være kritisk mot sitt eget.

IF: Men, Anne-Grethe, vi vet jo av erfaring at innad i våre egne trossamfunn, altså hvis vi skal si det litt vidt, så finnes det veldig mange nyanser av hvordan en ser på både forkynnelsen og nødvendigheten av å forkynne en bestemt type teologi. En venn av meg sa da vi var studenter at ja, hvis ikke helvete finnes, hva er poenget med kristendom da? Som er en slags spissformulering. Og i dag i samtalen med Sigmund (Ruud, episode 148 i Ypsilonsamtaler), så sa han at noe av det som ga han mareritt fra bedehuset, altså han hadde stort sett bare gode minner derfra, men det var en sang. «Himmel og jord skal brenne». Han våkna flere ganger på natta og fant seg selv... Han opplevde at han den i drømmen var i senga si, den var uskadd, men ellers var det et helt utbrent, dødt landskap. Et mareritt som handla om denne dommen og dette fraværet av Gud, der religion blir en slags frelsesakt, veldig fysisk, hvor en skal riste folk våkne og si at nå må du høre her, du må sånn og sånn. Og at det er en erfaring som mange naturligvis som er helsepersonell og andre har opplevd, og man vil ikke at de nære skal bli utsatt for sånt. Og at det å slippe inn hvem som helst, evangelister eller hva det er for noe, inn i sykehus eller inn i sånne institusjoner, er en risiko for nettopp dette. Det er mulig at jeg stresser det for mye, men jeg synes det, en skal tenke på det som en slags rasjonale eller bakgrunnen for at det profesjonelle helsevesenet har en forsiktighet i forhold til dette.

AG: Ja, og det er jo ofte argumentet imot også, og skulle allmenngjøre besøkstjenesten på en måte, ikke sant? Men samtidig så tenker jeg at det løser ikke ved å bare ha den gammeldagse kun prestetjenesten, for blant prester kan det være ulikt. Og i sjelesorgens historie synes jeg det har vært en sånn, i gamle dager var det sånn hvor det het forkynnelse for «hin enkelte». Da skulle man komme og si, hør nå her det står i Bibelen at, eller Koranen.

Men så ble det en reaksjon mot dette som ble veldig sånn at man ikke kunne stille opp som teolog, og bare «hummet», som jeg kaller det da, og den er litt fleipete vitsen, hvor det ble sånn; -Hvor mye er klokken? - Hva tror du selv da? Det har vært en dag i lange tider en reaksjon på det, ikke sant? Men i dag er det jo noe som heter kerygmatiske sjelesorg, som er å ikke bruke Bibelen slik: -Det står i Bibelen at, men å stille opp som et troende menneske, og kunne snakke om dette i forhold til helvete, og at presten selv kan si; - Vet du, jeg tror ikke på det. Og jeg tenker som sjelesørger at jeg kan ikke være en god sjelesørger for alle mennesker. Det kan hende at jeg ville møte en prest som trodde på helvete, og som ikke ville snakke med meg egentlig. Og jeg har blant annet møtt folk i forhold til begravelser, hvor presten deres, deres egen prest, ikke tror på et liv etter døden, og at de ikke vil bli begravet av vedkommende. Så selv om en prest er prest, så er det så mange ulike, sånn at jeg tenker at, for meg da jeg var i sorg og tenkte fri og bevare meg, og jeg ville ikke snakke med en prest, jeg forhold til kvinneprestspørsmål og diverse, så er det fortsatt, det er et eller annet med, ja hva tenker de i forhold til helvete? Hva tenker de får til homofilisørsmålet? Hva tenker de forhold til både det ene og det andre? og i en samtale da, å kunne være tydelig på sitt eget, uten å ha den der, «hør nå her, dette må du tro før du skal dø».

IF: Ja, og nå er det klart vi snakker nå fra et eldreperspektiv, vi har grått hår og skjegg og er på en måte mange oss i den fasen, men det er også veldig mange som er yngre, og på sykehus

hvert fall, så er det jo mange som er i sorg eller som er der med sykdom, som ikke har det aspektet, sånn at den forsiktigheten, eller den musikaliteten, eller det ønsket om å møte den enkelte på like fot, eller med de behovet som vedkommende har signalisert, er jo veldig grunnleggende. Men kanskje kunne vi da ta et skritt videre og si at, ja, er det da sånn som noen så frisk har sagt og vil si at, ja men da, da er det greit nok at da er norske kirker har sine sykehusprester, da trenger vi av annet, er ikke de så åpne at da kan de betjene hvem som helst, trenger vi imamer eller livssynsnøytrale, eller livssynsetikere eller hva som helst? Dette er jo en debatt som går, men ut ifra den tanken at vi er der som samtalepartnere som ønsker det beste for alle, nesten uavhengig, hvorfor er det viktig med en...

AG: Noen vil jo da si at den prestetjenesten man har bør kunne betjene alle. Da jeg var sykehusprest, så var det jo i hvert fall sånn at vi da visste hvem vi kunne ringe til, folk fra andre religioner og andre konfesjoner også. Men i dag så er det jo vanlig å tenke at det er i hvert fall i visse situasjoner man ønsker å snakke med en religiøs betjening som tilhører den samme religionen som en selv. Og da er det at dette kommer inn i bildet, ikke sant? Det er litt sånn hører med til et visst hegemoni, at det kun er prester fra Den norske kirke som er gode på samtaler og som er gode til å snakke om troen til folk. Men samtidig så er det jo... Det er jo ikke så statisk hvordan man tenker, og jeg tenker at muslimer og kristne kan finne hverandre på tvers. Ordet konservativ og radikal kan være på tvers av religioner. Det kan være hvor spirituelt verden man tilhører. Tenker man på seg selv som mystiker? Her kan vi treffe hverandre på tvers av religioner også. Og det er kanskje vel så interessant hva slags religiøs betjening ønsker jeg. Ønsker jeg en mystiker eller ønsker jeg en veldig rasjonell type? Kanskje mer enn akkurat hvor vidt det er en muslim eller kristen eller hindu?

IF: Så det betyr at behovet vil være individuelt. Vi er veldig forskjellige innenfor en gitt sammenheng. Selv en teolog og en prest betakker seg for å ha en prest på besøk. Ikke sant? Det er jo interessant.

Da gikk jeg til og med på praktikum og ble overrasket over min egen reaksjon. Jeg tenkte at da burde jeg gå tilbake til praktikum og tenke at det var så viktig for meg å kunne snakke med en prest akkurat i den situasjonen. Det var mye i meg som skulle på en måte...

IF: Det riktige svaret ville vært det, på en måte.

AG: Ja, og jeg nesten savnet det selv. Så dumt at jeg ikke hadde behov for det. Jeg skal jo bli prest selv.

IF: La oss snakke om det individuelle behovet. Er det din erfaring at de åndelige behovene eller behovet for det vi snakker om statisk eller firkantet om religiøs betjening, er det økende med alderen?

AG: Det er gjort forskning på det, og det er litt forskjellig. Jeg er ikke så sikker på dette med alder, men at det i hvert fall er noe med... I forhold til å møte døden, så er det vanlig å tenke i disse baner, -er det noe etterpå døden? Er det slutt? Hvis det er noe etterpå, er det himmel og helvete? Kommer alle til Gud? Alle disse spørsmålene kommer med represent, tenker jeg. Men da er det også, som du spurte om erfaringer, så har jeg en, for meg veldig OK erfaring, som sier noe om at vi ikke skal heller tenke på hverandre som så statisk i forhold til hvorvidt folk kaller seg det ene eller det andre.

Jeg hadde en pasient som var veldig definert som ateist. Han skulle dø, og han var veldig sånn «Jeg vil ikke snakke med deg om Gud». Det gjorde vi en avtale på. Jeg besøkte han hver dag. Det var en veldig eksistensiell samtale, hvor han av og til tenkte «Jeg vet hva du tenker om dette», men jeg sa ikke noe, for vi hadde gjort en avtale på ikke å snakke om Gud. Så plutselig sier han «Nå ligger alt i Guds

hender». Det var sånn «Hæ? Hørte jeg riktig?». Da tenkte jeg «OK, nå har du brutt avtalen». Da tillater jeg meg å si «Bare si fra hvis du vil jeg skal be for deg». «Selvsagt vil jeg du skal be for meg!» Da ba jeg for han, og han ble komatøs og døde dagen etter. Det sa meg veldig mye om at han presenterte seg som en veldig klar og bevisst artist. Det er noe med å respektere det og ikke vite hva de egentlig tenker inni seg.

IF: Jeg spør litt retorisk på en måte, fordi en stor velsignelse, for å bruke det ordet, for meg, og sikkert for deg som fagperson, som prest, at når et dødsfall skjer i en familie, så blir vi invitert inn for å hjelpe til med å bearbeide sorg, men også forberede seremonien, minnetalen, og snakke om vedkommende, få fram hvem han var, hvem hun var, hva som er viktig og mindre viktig. Sånn som jeg opplevde, om jeg ikke skjønnte det før, jeg burde jo ha skjønnt det, og det er noe som vi alle vet, det er at et hvert menneskes livsvei er utrolig forskjellig, og så formet av tilfeldigheter, eller hva livet har gjort med en, eller hvem en har vokst opp sammen med, eller hvem en er «utsatt for». Og da tenker jeg også at en må jo, hvis en skal ha en viss rasjonell forståelse av det, så må en også forstå at forholdet til tro og religion, og alt dette som vi nå snakker om som et slags tema her, at det også er silt gjennom veldig forskjellige livsskjebner, og forståelser. Og at det møtet som en har med et menneske uavhengig av alder, eller hvor en måtte være i forhold til sykdom eller sånt, så vil det være en refleksjon over livet, kanskje først og fremst. Og det eksistensielle trykket om en vil, eller det som jeg opplever som så vakkert, og som så viktig i en begravelsseremoni, det er jo at alle blir minnet på det basale og ganske banale faktum, at vi skal dø, en gang skal vi dø. Og at det gir en slags tilstedeværelse, eller en åpenhet for å tenke de tankene, uten at det blir en sånn tvang i det, eller en sånn pekefinger, eller noe annet. Og det tenker jeg enhver samtale i utgangspunktet har potensial for, og kunne åpne opp for å bli mer kjent med det sårbare om en vil.

AG: Derfor synes jeg at alt dialogarbeid, det å tale om hva det måtte være, har noe med trening å gjøre i forhold til å snakke dialogisk. Altså snakke undrende om hva vi tenker om døden, og være nysgjerrig på hverandre i forhold til alle de spørsmål som ingen av oss vet, og at vi er felles om dette at ingen av oss vet.

IF: Snur litt på det igjen, og tenker på de som er ansatt, om det er sykehusprest, eller andre ansatte i et sykehus, eller på et pleiehjem, eller hvor det er, altså helsepersonell i en stab. Og da er det jo sånn at det nå er nedfelt i både lov og forskrifter, at hvert menneske har krav på en livsytelsesbetjening som er i samsvar med ens bakgrunn, hvis en ønsker det. Hvordan oppfattes det for et menneske som ikke har, som ikke selv har en erfaring av et religiøst fellesskap, eller som har et veldig uavklart forhold til tro, eller som kanskje til og med har et, om ikke traume, så avstand til det, som skal pålegges og skulle lese en bønn ifra sikh-troen, eller ifra kristen tro, altså hva tenker du om det? Altså kan enhver med sin integritet i behold, og sin person i behold, lese et Fadervår?

AG: Ja, for når du sier lese et Fadervår, så tenker jeg ja, men å be Fadervår tenker jeg at man ikke skal måtte gjøre.

IF: Hva er forskjellen?

AG: Jeg tenker at i en samtale da, så går det an for personalet å si, jeg tror ikke på det samme som deg, men jeg er veldig nysgjerrig på det du synes det er så viktig å snakke med deg om det, for det gjør noe med meg, og jeg lærer mye av det, altså en dialogisk samtale, å si at hvis du vil, så kan jeg godt lese Fadervår for deg.

IF: Eller synge en salme.

AG: Eller synge en salme.

IF: Eller lese et stykke i en bok.

AG: Men jeg synes det er ok at man ikke behøver å late som om man er kristen for å be en bønn. Men å kunne være tydelig på at jeg tenker annerledes om dette, men jeg har Fadervår i lomma, så hvis du vil, så kan jeg lese den opp for deg.

IF: Har du personlig noen erfaring med å gjøre sånn?

AG: Ja, det vil jeg si.

IF: Snakkes det om det i personalet at andre, altså sykepleier?

AG: Nå er du 13 år siden jeg var sykehusprest, så da snakket vi ofte om det. Ja. Ja. Og så tenker jeg det som er en sånn, altså en ting er det religiøse, men noe som er veldig felles for alle religioner, det var et foredrag jeg hørte en gang, som jeg gjorde inntrykk på meg, og hun sa at: Husk gamle mennesker sørger mye. Altså sorg er jo reaksjon på tap, ikke sant? Altså når man blir gammel, så er det så mye tap. Det er tap av helse, det er tap av kanskje noe med det mentale, kanskje av identitet, hvis det er blitt knyttet til yrket sitt, tap av mange venner som er døde, altså, og det å ha kompetanse på sorg, tenker jeg er en veldig fin innfallsvinkel til å da snakke om det religiøse som en del av det på en måte. For det med sorg er vi felles om.

IF: Jeg tror ikke vi skal holde på så veldig mye lenger her, men jeg har lyst til at du kanskje kan si litt om det som Drammen og omegn tros- og livssynsforum (DOTL) nå er i gang med et prosjekt. Det som heter Chaplaincy, som er jo et internasjonalt navn på nettopp den religiøse betjeningen i et sykehus eller en institusjon, hvor det er ansatt en koordinator, som dessverre ikke kunne være her nå, hun er bortreist. Men kan ikke du si litt, for du sitter i en referansegruppe der, ikke sant? Si litt om det.

AG: Hun er da ansatt og jobber med en oppgave om disse tingene, som er midt i blinken for henne. Jeg har bare snakket med henne i telefon. Virker så voksen og reflektert, og dette tenker jeg blir veldig artig. Hvor hun da sender ut spørsmål til diverse institusjoner, hvordan de tenker om dette, og hvor hennes innspill er at man ikke skal pålegge personalet noe. Vi har jo to NRK Brennpunkt bak oss. Hvis vi skal gå løs på det juridiske og si; -Hør nå her, er dere klart over?....

IF: Si litt om det du refererte til nå, til Brennpunkt.

AG: Ja, hvor det både var hjemmesykepleie, og sykehjemmene, hvor ille det var. Det var veldig entydig og en kjempekritikk. Sånn at jeg tenker at hvis vi nå skal pøse på å si, -Er dere klar over at alle beboere på et sykehjem har krav på å bli betjent religiøst?» Da tenker jeg, det å være ansatt på et sykehjem, hvor de har ikke tid til å spise matpakka si, i det hele tatt, ikke sant? Så poenget hennes er å kunne fortelle at vi har masse ressurser der ute, som er villige til å stille opp i forhold til beboerne, individuelle samtaler og betjene dem, men også i forhold til å kunne være sammen om å snakke sammen faglig, og øke kompetansen sammen, og være rett og slett en ressurs. Så hun prøver å kartlegge hvordan det står til, hvordan man tenker om disse tingene, og så skal det ende opp i et seminar, hvor både helsepersonell og religiøs betjening kan snakke sammen. Veldig spennende prosjekt.

IF: For da er vi jo inne på den samme problemstillingen, at hvem er det som er kvalifisert til å kunne komme inn og være sammen med beboerne på en god og trygg måte. Så det ligger en slags tenkning rundt samtale først, altså kvalifisering på en slags måte, men ikke en fullblods sjelesorgutdanning?

AG: Nei, men at det blir en kompetanse, en viss slags som kan trygge personalet i forhold til å ikke få den type ting som du sa, her kommer det folk som skal være omvendt, og komme med helvete, altså at man trygger personalet på at det er ikke det vi driver med. En viss sånn skolering, tenker jeg, er viktig, men ikke minst da å ha møtepunkter hvor man da gir tillit til hverandre. På Ullevål, altså Oslo Universitetssykehus, der har de jo prøvd seg nå i flere år med en egen religiøs betjening i tillegg til prestetjenesten. Og i den gruppen var det da både metodister, baptister, muslimer, hinduer, sikher og Human-Etisk Forbund, ikke sant, alle. Og de slet jo med å få samtaler, fordi prestetjenesten hadde en helt annen tillit som de hadde hatt i årevis, ikke sant. Sånn at vi må bygge, når vi skal begynne med dette nye i Drammen, så må vi bygge tillit i forhold til at vi ikke skal få sånne... Jeg kommer jo fra en frikirke, og det er masse myter om frikirkefolk, ikke sant, som kommer og skal.. konservative, å omvende folk og evangelister og, altså i det hele tatt.

IF: Så før vi avslutter her så er det fristende å pirke litt borti det der med, altså dialogenes vesen. Det at vi møtes på en slags felles, veldig bred, solid plattform av fellesskap, som er dypere og felles på en mystisk måte. Felles på tross av at vi er veldig forskjellige og har forskjellige, på en måte, sannhetskrav. For mange, og av og til for min egen del også, så er det der et ekte dilemma eller et paradoks. Hvordan kan, ikke sant, og det adresserer jo det her med den, hva skal vi si, radikale, veldig skarpe forkynnelsen av enten eller, ikke sant, veldig polariseringen som vi er midt inne i på alle områder nå. Hvordan kan det ha seg at en metodistprest, en kristen, solid dame, faktisk er en pådriver til at muslimer og sikher og bahaier og «annet fanteri» skal ha fri bane? Dette er jo igjen, ikke sant, satt på spissen til det absurde, egentlig. Men det ligger jo et spørsmål der. Når vi snakker om liv og død, og vi snakker om de mest grunnleggende ting, hvordan kan det ha seg at vi kan stå så felles om det?

AG: Jeg tenker, ikke fri bane, jeg tenker at kompetanse er viktig. Men en ting som jeg syntes var utrolig oppbyggelig da jeg var i styret i DOTL, det var da vi begynte med en sånn runde med å ha et eller annet tema og snakke ut fra livssynet vårt. Vi brukte en hel time på en runde, da vi var åtte mennesker fra ulike religioner og Human-Etisk Forbund. Jeg gikk hjem fra de møtene og tenkte dette har vært mer oppbyggelig for meg enn den mest oppbyggelige andakt. Jeg tenker at hvis jeg kommer på et sykehjem noen gang, så har jeg egentlig mer lyst til å lage sånne grupper, hvor vi kan sitte og snakke sammen fra ulike religioner. Gjerne en eller annen livsytelsesbetjening som kommer og leder det, men i stedet for å ha et menneske å snakke med, så vil jeg gjerne hatt en sånn runde med mange mennesker fra ulike religioner og sitte og snakke sammen om ulike temaer ut ifra hver sitt livssyn. Jeg synes det var så utrolig oppbyggelig!

IF: Det var et vitnesbyrd. Det var dagens vitnesbyrd.

AG: Vi driver nemlig med vitnesbyrd hver eneste gudstjeneste vi i Metodistkirken i våre gudstjenester, så det er det vi driver med.

IF: Takk skal du ha. Takk for det. Dermed tror jeg vi går over til neste punkt her. Karoline, for nå kan vi faktisk realisere det som det vitnesbyrdet handler om, at vi kan sette oss rundt bord, og så kan vi reflektere over det som er temaet i dag.

Dialogprest Karoline Faber, innledet i den videre samtalen i salen, og fortelle nærmere om Ypsilonrådets arbeid dette første halvåret.

Karoline Faber: For nå er vi jo også på en måte kommet til enden av en slags liten prosess, ikke sant? Det som vi har hatt denne våren, som ulike mennesker har vært koblet på, hvor vi først snakket om hva det er viktig å snakke om nå, og så fant vi ut, ja, eldreomsorg, det er det viktig å snakke om nå. Og så har noen kommet med sine personlige historier om dilemmaer som de står opp i selv, som handler om livssituasjon, kultur, forhold til foreldre, verdier man bærer med seg.

Så har vi lagt det frem, og delt det med andre igjen. Og så har vi på en måte spissa det inn nå på denne situasjonen: Jeg, eller noen som står meg nær, eller noen trenger helsetjenester, og det er individuelt hva vi trenger. Det er individuelt hva vi trenger av alle behov, men også av de åndelige behov, eller livssynsbehov.

De handler jo om samtaler, men mens dere snakket nå, så tenkte jeg, de handler også for eksempel om kroppen, hvordan kroppen skal behandles. I tråd med mitt livssyn, ikke sant? Det er flere ting her som vi heller ikke nå har løftet frem, men som spiller en rolle. Og så er det viktig og vanskelig, den samhandlingen med å få kartlagt hva er de behovene, og få til å behandle det mennesket med den største mulige respekten, eller den største i tråd med de behovene som er, som vi alle har rett til, og som på en måte står til vår menneskeverdighet å få.

Da har dere gitt oss noen tanker, og så har jeg tenkt, og jeg håper dere er med på det, men at jeg har tatt med noen spørsmål, som jeg tenker vi kan gruppere oss rundt i bordene, mest mulig ulike sammen, og snakke litt om dem, og bruke litt tid på slutten til å dele noen av de aspektene. For jeg tenker at da kan jeg også protokollere det, og så kanskje vi får et slags helhetlig bilde ut av denne våren, og den jobben som er gjort, og det er mye av det som er dokumentert gjennom podcast og skriftlig, som man kan gå inn og se, og som vi også har sendt ut til gruppelederne og helseutvalget, og også helselederne i kommunen, slik at de faktisk har muligheten til å ha tilgang på det, selv om de ikke kan være her.

Så det som jeg har skrevet opp her, det er fire spørsmål, og så velger dere litt hva dere vil ta.

1. Har du opplevd gode eksempler på at folk som mottar helsetjenester, for det er ikke bare sykehus, sykehjem, det er også hjemmesykepleie og alt annet, får leve i tråd med sitt livssyn? Hva var det som ble bra, og hvorfor ble det bra? Så kan dere tenke om dere vet om noen eksempler.
2. Og så er det denne samhandlingen som er hele nøkken. Har vi ideer til hvordan pasienten, pårørende og helsepersonell, og da trossamfunnet klarer å samhandle? Der er det mange skjer i sjøen, og DOTL jobber med det, og vi kan bare samle inn alle kloke tanker som er der, og ta med oss hva som er vanskelig, hvor er det berøringsangst, og så videre.
3. Og hvis dere vil være personlig, så går det også an å dele litt om hva tror jeg nå ville vært viktig for meg, at jeg fikk mulighet til, når jeg ble syk, og skulle motta pleie eller hjelp fra noen andre.

Så jeg har skrevet det opp, og så deler det ut, og så tror jeg hvis vi bare får dele det oss rundt bord, så får vi grupper som passer. En oppsummering av de følgende samtalene blir publisert her på www.ypsilonsamtaler.no senere.

Podkasten Ypsilonamtaler fra Kirkelig Dialogsenter Drammen. www.ypsilonamtaler.no
Redaktør: Ivar Flaten – ivar@ifd.no – www.ifd.no

Mer informasjon om Ypsilonrådet finner du på www.ypsilonradet.no. Der kan du også stille spørsmål og komme med forslag til temaer i fortsettelsen.

Ypsilonamtalene produseres for Kirkelig Dialogsenter i Drammen av Ivar Flaten, og det er jeg som har redaktøransvaret og som produserer episodene. Podkasten er støttet av Drammen kommune, av Barne- og familiedepartementet og Einar Jules Legat.

Vi ønsker svært gjerne innspill på hvem som kan være aktuelle som samtalepartnere, gjerne også med temaer til hva dere synes kan være interessant å høre om. Gi gjerne beskjed via e-post til ivar@ifd.no

Vi høres!